Høng Lokalhistoriske Arkiv – Beretning for 2025 v/Christina Lundgren Madsen

Årets gang

Jeg kan starte med at sige at et år går stærkt. Men som de tidligere år har det igen været et godt år i arkivet. Vi har fået registreret rigtig meget, som folk nu kan se, hvis de går ind på Arkiv.dk.

Hver tirsdag holder lokalhistorisk forening og jeg arkivet åben fra kl. 10-13. Er arkivet en sjælden gang lukket i forbindelse med ferie, så bliver det skrevet på arkivets hjemmeside.

Tirsdag d. 25. marts deltog jeg i Lokalhistorisk forenings generalforsamling.

Torsdag d. 8. maj var vi blevet inviteret til Kalundborg Arkiv. De havde besøgt os i 2024, og nu var det vores tur til at se hvordan de 'boede'. Der blev udvekslet idéer og snakket arkivarbejde og fremtidigt samarbejde på Folkemødet. Det var meget givtigt. Vi takker Kalundborg for initiativet.

Det er næsten blevet en tradition, at jeg laver en lokalhistorisk quiz til Folkemødet, der i år blev afholdt lørdag d. 30. august. Igen blev der brugt billeder fra udstillingen "Høng før og nu" – en større udstilling vi havde i 2024. Folk skulle sætte streger imellem de "før og nu - billeder" der hørte sammen. Ca. 90 deltog i konkurrencen.

Arkivernes dag blev afholdt d. 1. november. Arkivet havde åbent og Lokalhistorisk Forening holdt reception for ikke mindre end 2 bøger: 'Arkivernes Hjul' og 'Knudstrup-bogen'.
Det var meningen, at der skulle være en udstilling om tilblivelsen af Høng Skov, men da Vilhelm Pedersens Maskinfabrik brændte, så blev der hurtigt sadlet om. Lokalhistorisk Forening havde været i gemmerne og havde både fundet arkivalier, billeder og genstande fra fabrikken. Udstillingen endte med at stå i flere måneder og var velbesøgt af både børn og voksne.
Inde i biblioteket var der samtidig med arkivdagen, åben for brevstemmer i forbindelse med kommunalvalget. Der var godt gang i biblioteket den dag. Vi stoppede med at tælle de besøgende, da vi nåede de 100. Der var kaffe og the på kanderne og alle havde mulighed for en lokalhistorisk snak. Et par stykker kom også forbi arkivet for at aflevere arkivalier.
Det var en hyggelig dag.

<u>Den store aflevering – hvad sker der med den?</u>
I 2025 fik vi en større aflevering ind på arkivet. Den stammede fra et dødsbo, hvor personen havde haft sit eget arkiv. En del var fra vores lokalområde, men også personens fødeområde. Det var en aflevering, hvor Lokalhistorisk forening var ude og hente afleveringen på adressen, og de kom hjem med <u>mange</u>

flyttekasser.
Men hvordan griber vi sådan en aflevering an, når vi modtager den? En ting er at den fylder i vores små lokaler, men hvad gør vi egentlig ved den?

Det første der skete med denne aflevering var, at en gruppe frivillige brugte noget af sommerferien på at grovsortere det modtagede. Noget var til andre arkiver (det sender vi videre); noget skulle ses nærmere på; noget var til os; og noget blev kørt på genbrugen. Det er ikke alt vi gemmer i arkivet. Derfor laver vi altid aftaler med folk, når de afleverer. Vil de have det tilbage, som vi ikke beholder (det kan f.eks. være noget som vi har i forvejen).
Efter grovsorteringen er vi et par stykker, der nu har overtaget afleveringen. Først skal vi undersøge – har vi det i forvejen? Det har vist sig at omkring 80% af afleveringen findes allerede på arkivet. Meget stammer fra arkivet (kopier taget af arkivalier). I de sidste 20 % af afleveringen gemmer sig guldkorn. Dem registrerer vi, så I kan se det på Arkiv.dk – og de kan også ses i "Nyt fra Arkivet" i "Lokalhistorisk Nyt".
Det er et langsommeligt arbejde; men det er det værd. Vi er stadigvæk i gang med den pågældende aflevering – det går langsomt fremad.

Kulturstatstik

Til den nationale kulturstatistik, indberetter jeg hvert år nøgletallene for Høng Lokalhistoriske Arkiv.
I 2025 havde vi 141 åbningstimer. Vores samling steg med ca. 1 meter arkivalier, så vi nu har 324 meter. De er fordelt mellem bibliotekets bygninger og i kælderen på det gamle rådhus her i Høng.
Vi har 41022 billeder i vores samling – inkl. vores 7 tons glasnegativer i Rådhuskælderen. Glaspladerne overtog vi efter fotograf Nørby, og indeholder glasplader helt tilbage fra da Jens Hansen startede som fotograf i Høng i 1891.
I løbet af året har vi haft 85 besøgende i arkivet, hvilket er lidt mindre end året før. Vi har haft ti telefonopkald, hvilket også er noget mindre end i 2024. Vi har til gengæld fået 142 henvendelser på mail, hvilket er lidt mindre end i 2024, men en del mere end tilbage i 2023.

I 2025 har arkivet haft 21 frivillige tilknyttet. I alt er der blevet brugt 2281 frivillighedstimer i løbet af året. Det er flot.

<u>Apropos kælderen under det gamle rådhus</u>.
Vi opfordrer folk til at skrive inden de besøger arkivet. Det skyldes, at en stor del af vores samling befinder sig under det gamle rådhus her i Høng. Udover de mange glasplader og vores samling af indbundne aviser, er det afleveringer der i omfang fylder meget. Vi har bl.a. to store Coba-reklameskilte (fra iscreamfabrikken Coba); alle protokollerne fra Tjørnelunde skole; årshæfter fra

div. skoler og meget mere. Kælderen er tør og den er aflåst. Det er et godt sted til opbevaring, men det kræver en lille udflugt for at hente materialer op til selve arkivet.

Udvalgte afleveringer til arkivet

Jeg plejer at nævne nogle af de afleveringer, som vi har fået ind i arkivet. 87 af forskellig størrelse har der været i løbet af 2025.

- Drænkort fra Sæbygård
- Blandet aflevering fra SLAs Årsmøde (Sammenslutningen af Lokalarkiver). Det er arkivalier og billeder som andre arkiver i landet har fået indleveret. Tak til Anne Christensen, fra Gørlev Arkiv, fordi hun vil tage dem med retur til os.
- Mange billeder i forbindelse med skrivningen af Løve-bøgerne.
- Forskellige arkitektforslag til Arresthusets bygning.
- Billeder fra Høng Børnehjem.

Udvalgte spørgsmål til arkivet

På samme måde som jeg nævner lidt afleveringer, plejer jeg også at nævne lidt spørgsmål. Så man kan se hvor forskelligt arbejdet er i arkivet.

- De fleste spørgsmål vi får, er ofte fra folk der er flyttet ind i et nyindkøbt hus. De vil meget gerne kende husets historie. Har huset f.eks. et navn? Har vi arkitekttegninger? Det med arkitekttegninger kommer jeg tilbage til om lidt.
- Der bliver ofte spurgt til afdøde slægtninge. Hvornår var de på Højskolen, Husmandsskolen, Landbrugsskolen? Vi har en del elevbilleder, hvor navne står på. Men de føromtalte årshæfter i kælderen, indeholder ofte også årgangens elevnavne. Vores samling er dog ukomplet både på billederne og nogle få hæfter.
- Spørgsmål til billedskæreren i Høng, Alex Wels. I 2007 havde Lokalhistorisk forening en udstilling om Alex Wels i biblioteket, hvor nogle af hans værker blev udstillet. Så lidt hyggeligt at komme tilbage til ham. (I forbindelse med udstillingen var der en artikel om hans liv i Lokalhistorisk nyt. Husk de gamle hæfter kan lånes på biblioteket – i arkivet findes et register).

- Det grønne Museum (Landbrug og jagtmuseum) spurgte om de måtte bruge et billede fra afvandingen af Åmosen til en udstilling "Danmarkshistorien fra 1945 og frem".

- Dansk Veteranbil Klub ville gerne bruge et billede, til deres blad VeteranTidende, af en Mercedes-Benz E-Klasse under Taxikørsel.

Tilbage til det med arkitekttegninger. Jeg vil gerne lave lidt reklame for den hjemmeside der hedder: www.weblager.dk, hvor man ofte kan se de tegninger m.m. som kommunen har på ens ejendom (f.eks. hvor ligger vandrørene?). Det er ikke alt man kan se, for det kan være utilgængeligt pga. personfølsomme oplysninger, eller at der er navnebeskyttelse. Det er ikke alle kommuner der er med på weblager.dk – men Kalundborg er.
Søger man f.eks. på Odinsvej 27 (biblioteket), så kan man se at der tilbage i 1995 er fundet nogle tegninger i Slagelse, som er sendt til vores kommune. Tegningerne stammer fra 1936 hvor der blev lagt centralvarmeanlæg ind i den daværende Dommergård.

Som jeg startede med at sige, så har det været et godt år i arkivet. Vi har fået registreret rigtig meget i 2025. Det var ikke sket uden alle de frivillige, som møder op hver tirsdag og dem jeg får lov til at ringe til, når jeg har opklarende spørgsmål. Tak til alle jer. Jeg er faktisk ret stolt af det, vi har bygget op, og derfor vil jeg gerne takke Lokalhistorisk forening for det rigtig gode samarbejde. Vi skal jo heller ikke kun måle året i registreringer. Jeg håber, når folk besøger os i arkivet, at de kan mærke den gode stemning.

Tak for alle jer.

Christina Lundgren Madsen
Arkivleder Høng Lokalhistoriske Arkiv.